

Barış Kurulu ve Filistinlilerin Kendi Kaderini Tayin Hakkı: Hangi İrade Temsil Ediliyor?

Kamal Alaquad

Önceki çalışmada Gazze Barış Kurulu'nun (Board of Peace – BoP) kurumsal yapısı, organları, misyonu ve temel görev alanları ele alınmıştır. Bu çerçevede BoP'nin Gazze'de siyasi, idari, hukuki ve ekonomik alanlarda geniş yetkilere sahip bir mekanizma olarak tasarlandığı görülmektedir. Ancak bu tür uluslararası mekanizmalar yalnızca işlevsel yönleriyle değil, aynı zamanda meşruiyet boyutuyla da kapsamlı bir değerlendirmeye tabi tutulmalıdır. Bu doğrultuda bu yazıda BoP'nin meşruiyeti; temsil, rıza ve Filistin halkının kendi kaderini tayin etme hakkı çerçevesinde incelenecektir. Bu bağlamda BoP'nin Filistin halkının iradesini ne ölçüde yansıttığı, Filistin halkının ve ilgili aktörlerin bu mekanizmaya rıza gösterip göstermediği ve Filistin halkının self-determinasyon hakkına ne ölçüde riayet edildiği meseleleri tartışılacaktır. Bu bağlamda, “Hangi irade gerçekten temsil ediliyor?” sorusu temel eksen olarak ele alınacaktır.

BoP Sürecinde Temsil Meselesi

BoP sürecinde Filistin temsilini değerlendirmek için üç aktörün ayrı ayrı ele alınması gerekmektedir: Filistin Yönetimi, Gazze Teknokrat Komitesi ve Gazze'de çatışmanın tarafı olan Filistinli aktörler (Hamas). Bu çerçevede öncelikle temel bir kavramsal ayrımın altını çizmek gerekmektedir: Bir aktörün süreçten haberdar olması ya da sonuçları kabul etmesi, o aktörün süreçte temsil edildiği anlamına gelmez. Temsil, müzakere masasında doğrudan ya da resmî düzeyde yer almayı gerektirir. Bu ayrım, temsil ve rıza meselesine ilişkin aşağıdaki analizin bütününyü yapılandıran temel ilke olarak benimsenmiştir.

Sürece bakıldığında Filistin Yönetiminin temsil edilmediği açıkça görülmektedir. Trump planına ilişkin yürütülen müzakerelerde ve gerçekleştirilen toplantıların Filistin Yönetimi doğrudan ve resmî düzeyde temsil edilmemiştir. Eylül 2025'te Müslüman ülkelerle gerçekleştirilen toplantıya Filistin Yönetimi katılmamıştır. Buna karşın Kasım 2025'te Filistin Yönetimi, Trump planını ve onu onaylayan BMGK'nın 2803 sayılı kararını olumlu karşılamış; ancak siyasi süreçte atılacak tüm adımların Filistin Devleti'ne bağlı olması ve Filistinlilerin siyasi haklarının güvence altına alınması gerektiğini vurgulamıştır (Wafa, 2025). Ocak 2026'da Davos'ta düzenlenen törende de Filistin adına resmî bir temsilci yer almamıştır. Şubat 2026'daki Barış Kurulu'nun (BoP) ilk toplantısında ise İsrail, Dışişleri Bakanı Gideon Saar tarafından resmî düzeyde temsil edilirken Filistin Yönetimi adına eşdeğer düzeyde bir temsilci bulunmamıştır.

İsrail'in resmî düzeyde temsil edilmesine karşın Filistin Yönetiminin eşdeğer bir temsil imkânından yoksun bırakılması çeşitli eleştirilere konu olmuştur. Filistin Yönetimine yakın üst düzey bir yetkili bu dengesizliği açıkça eleştirerek İsrail'in temsil edildiği bir platformda Filistin'in dışlanması kabul edilemez olduğunu vurgulamış; Filistin'in siyasi ve coğrafi bütünlüğünü zedeleyebilecek ya da çıkarlarına aykırı sonuçlar doğurabilecek herhangi bir planın reddedileceğini ifade etmiştir (Deutsche Welle, 2026).

Gazze Teknokrat Komitesi açısından ise komitenin sürece dahil edilmesi ve toplantılara katılması, Filistin adına resmî bir temsil niteliği taşımamaktadır. Komite Başkanı Ali Shaath, BoP toplantılarına Filistin Devleti'ni temsil eden siyasi bir aktör olarak değil, yalnızca BoP bünyesinde faaliyet göstermesi öngörülen bir alt komitenin başkanı sıfatıyla iştirak etmiştir. Dolayısıyla bu katılımı Filistin'in siyasi veya diplomatik temsili olarak değerlendirmek doğru değildir.

Hamas'ın süreçteki konumuna ilişkin şu hususların altını çizmek gerekmektedir. Hamas, daha önceki ateşkes müzakerelerine Türkiye, Mısır ve Katar'ın arabuluculuğu aracılığıyla çatışan taraf sıfatıyla dolaylı biçimde dahil olmuştur. Ancak BoP oluşturma sürecini ateşkes müzakere sürecinden kavramsal olarak ayırt etmek gerekmektedir. Zira BoP süreci özünde bir ABD girişimidir. ABD bu sürece bazı tarafları dahil etmeye çalışmış olsa da ileride görüleceği gibi ilgili planı İsrail'in onayladığı bir çerçeve üzerinden tasarlamış ve taraflara tek geçerli seçenek olarak sunmuştur. Bu dayatmacı tutumun somut bir göstergesi olarak BoP'nin ilk toplantısında ABD Dışişleri Bakanı Marco Rubio'nun açıklaması dikkat çekicidir: Rubio, Gazze bağlamında Trump planı dışında bir alternatif bulunmadığını, aksi hâlde çatışmaların yeniden başlayabileceğini ifade etmiştir.

Eylül 2025 toplantısına katılan Müslüman ülkelerin bir bölümünün Hamas ile temas hâlinde olduğu bilinmektedir. Bu gerçekten hareketle söz konusu toplantının Hamas'ın taleplerini dolaylı biçimde yansıttığı ve böylece Hamas'ın sürece dahil edildiği ileri sürülebilir. Ancak bu iddia çeşitli açılardan sorunludur.

Birincisi, Eylül 2025 toplantısı önceki ateşkes girişimlerinden bağımsız, ayrı bir süreç niteliği taşımaktadır. Trump bu girişimi kamuoyuna duyurmadan önce söz konusu Müslüman liderlerle bir araya gelmiştir. Dolayısıyla toplantı, katılımcı ülkelerin ateşkes ve barışa dair kendi görüş ve tutumlarını yansıtmaktadır. Söz konusu ülkelerin Filistin haklarını gözettiği kabul edilmekle birlikte, burada tartışılan asıl mesele temsil meselesidir; bu toplantıda herhangi bir Filistinli aktör doğrudan temsil edilmemiştir.

İkincisi ve daha belirleyici olanı, kamuoyuyla paylaşılan Trump planının toplantıda müzakere edilen taslaktan önemli ölçüde farklılaşmış olmasıdır. Mevcut kaynaklara göre Trump, söz konusu toplantının ardından Netanyahu ile bir araya gelmiş; Netanyahu, Kushner ve Witkoff ile altı saati aşan müzakerelerin akabinde Müslüman ülkelerle hazırlanan plan taslağı köklü biçimde yenilenmiştir (Al Jazeera, Eylül 2025). Pakistan Dışişleri Bakanı da bu iddiayı dolaylı olarak doğrular nitelikte bir açıklama yaparak ilan edilen planın toplantıda kendilerine sunulan plan olmadığını ve metnin revize edildiğini ifade etmiştir (Al Jazeera, Ekim 2025). Bu durum, toplantıda Müslüman ülkeler aracılığıyla Hamas'ın görüşlerinin yansıtıldığı varsayımını büyük ölçüde geçersiz kılmaktadır; zira müzakere edilen metin nihai planda yer almamıştır.

Hamas'ın önceki ateşkes süreçlerinde arabulucular vasıtasıyla dolaylı biçimde yer almış olması ve Trump'ın planını kabul etmesi, Hamas'ın bu planda ya da BoP sürecinde temsil edildiği anlamına gelmemektedir. Benzer biçimde ne Filistin Yönetimi ne de Hamas Trump planının hazırlanma sürecine dahil edilmiştir; süreçten haberdar olmaları temsil edildikleri sonucunu doğurmaz. Sonraki aşamalarda her iki aktörün planın bazı unsurlarını kabul etmiş görünmesi ise temsil meselesiyle değil, rıza ve kabul meselesiyle ilgilidir. Bu nedenle temsil ile rıza ve kabul- birbirinden analitik olarak ayrı tutulması gereken iki farklı mesele olarak değerlendirilmelidir.

Sonuç olarak, üç aktör üzerinden yapılan değerlendirme, BoP sürecinde Filistin tarafının temsil edilmediğini ortaya koymaktadır. Filistinlilerin temsil edilmediği bu tür planlarda, Nur Arafah ve Mandy Turner'ın da belirttiği üzere, Filistinlilerin etkin bir siyasi rol üstlenmesini ve kendi gelecekleri üzerinde söz sahibi olmasını engelleyen bir yönetim yapısının tesis edilmesinin hedeflendiği görülmektedir (Arafah & Turner, 2025).

BoP Sürecinde Gerçek Rızanın Yokluğu: Dayatılan Bir Yönetişim Modeli

Bir diğer önemli mesele, yerel halkın karar alma süreçlerine dahil edilmesi meselesidir. Yazının bir önceki bölümde Filistin halkının görüşüne başvurulmaksızın hayata geçirilen bu tür mekanizmalar, dışarıdan dayatılan bir müdahale olarak nitelendirilmiştir. Söz konusu planın hazırlanması ve Barış Kurulu'nun oluşturulması süreçlerinde Filistinlilerin rızasının alınmadığı görülmektedir. Bu anlamda yerel halkın iradesi gözetilmeksizin bir yönetim mekanizmasının tesis edilmesi ciddi bir meşruiyet sorunu doğurmaktadır.

Bu çerçevede, ilgili kurulun ve ona bağlı mekanizmaların; tarihsel süreçte dış aktörlerin yerel halkın iradesini devre dışı bırakarak yönetim süreçlerini biçimlendirdiği manda ve vesayet temelli yönetim modelleriyle belirgin benzerlikler taşıdığı görülmektedir. Dolayısıyla bu mekanizmaları söz konusu tarihsel miras çerçevesinde değerlendirmek, analitik açıdan isabetli bir yaklaşım olacaktır.

Nitekim yerel halkın temsil edilmediği ve rızasının alınmadığı her türlü müdahale, tarihsel olarak manda rejimiyle özdeşleşen bir yönetim anlayışını çağrıştırmaktadır. Bilindiği üzere Filistin üzerindeki manda rejimi, meseleyi çözmek yerine daha önce var olmayan bir devlet yapısının bölgeye yerleştirilmesine zemin hazırlamıştır. Bu rejim, uygulamaya koyan devletlerin çıkarlarını bölgede yansıtmış ve günümüze dek süregelen derin bir çatışmanın temellerini atmıştır. Dolayısıyla bugün benzer nitelikte yeni bir manda biçiminin üretilmesi, mevcut sorunu çözmek yerine çatışma ortamını daha da derinleştirme riski taşımaktadır. Bu durum, önerilen mekanizmanın meşruiyetini köklü biçimde sorgulamakta ve söz konusu girişimin uzun vadeli sürdürülebilirliğini tartışmalı kılmaktadır.

Yukarıda ortaya konulan tespitlere karşı, Filistinli bazı aktörlerin söz konusu planı kabul ettiği ve Filistin halkının, özellikle Gazze sakinlerinin bu gelişmeyi memnuniyetle karşıladığı ileri sürülebilir. Bu tespit, olgusal düzeyde doğruluk payı taşımaktadır. Ancak meselenin süreç bağlamından soyutlanarak değerlendirilmemesi büyük önem taşımaktadır. Bilindiği üzere söz konusu süreçte Gazze'ye yönelik iki yılı aşkın süredir devam eden bir soykırım yaşanmaktadır. Bu soykırımı sona erdirmeye yönelik tüm uluslararası girişimler sonuçsuz kalmış; Gazze'deki Filistin halkı ise süregelen vahşet karşısında savunmasız ve korumasız bırakılmıştır. Nitekim, önerilen çözüm mekanizmalarının tamamı İsrail tarafından kabul edilmemiş ve Gazze'ye karşı yürütülen soykırımı durdurmayı başaramamıştır.

Bu anlamda, Filistin halkının gösterdiği rızanın, önerilen yönetim modeline değil; yalnızca soykırımın bir an önce son bulması talebine yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla ortaya konulan yönetim biçimi, gerçek anlamda bir rızaya değil, yapısal bir dayatmaya dayanmaktadır. Uluslararası hukuk perspektifinden değerlendirildiğinde, Filistinlilerin tek bir seçeneğe mahkûm bırakılması ve başka bir alternatifin sunulmaması, hukuken geçerli bir rıza unsurunun varlığını ortadan kaldırmaktadır. Zira özgür ve bilinçli bir tercih imkânı tanınmaksızın alınan kabuller, uluslararası hukukun öngördüğü meşru rıza koşullarını karşılamamaktadır (Antlaşmaların Hukuku Hakkında Viyana Sözleşmesi, 1969, Madde 52). Bu doğrultuda, işgal ve zorlama koşulları altında verilen siyasi kabuller, uluslararası hukuk çerçevesinde gerçek bir rıza olarak nitelendirilemez.

Barış Kurulu (BoP) ve Kendi Kaderi Tayin Etme Hakkı

Trump planı çerçevesinde oluşturulan Barış Kurulu (BoP) mekanizmasının, Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkıyla uyumluluğu meselesi bir diğer tartışma meselesidir. Trump planı ve bu planı onaylayan BMGK'nin 2803 sayılı kararı, söz konusu hakka son derece sınırlı bir çerçevede atıfta bulunmaktadır. Her iki belge de bu hakkın kullanımını, Gazze'nin yeniden inşa sürecindeki ilerleme ve Filistin Yönetimi'nin reform programını tamamlama koşullarına bağlamakta; yalnızca bu ön koşulların yerine getirilmesi hâlinde Filistinliler için söz konusu hakkın kullanılabilmesi bir zeminin oluşabileceğini öngörmektedir (Trump Planı, 2025, bent 19; BMGK 2803 sayılı Karar, 2025, madde 2). Bu çerçevede Trump planı, BoP'nin kurulması ve görevlerini yerine getirilmesini, Filistinlilerin kendi kaderini tayin hakkını kullanabilmelerinin ön koşulu olarak konumlandırmaktadır. Söz konusu yaklaşım, bu hakkı belirli reform ve güvenlik koşullarına tabi kılınan kademeli bir süreç olarak görmektedir. Ancak aşağıda ayrıntılı biçimde ele alınacağı üzere, hakkın bu şekilde koşullara bağlanması, uluslararası hukukun öngördüğü şekilde doğrudan çelişmektedir.

Kendi kaderini tayin hakkı, özünde bir halkın herhangi bir dış müdahale olmaksızın kendi siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel statüsünü özgürce belirleme hakkını anlama gelmektedir. Crawford'ın bu bağlamdaki tespiti son derece açıklayıcıdır: self-determinasyon hakkı en temel biçimiyle “*devlet olabilme hakkı*” olarak tanımlanmaktadır (Crawford, 2006, s. 107). Uluslararası hukuk açısından ise bu hak birden fazla temel belgede güvence altına alınmıştır. BM Şartı'nın 1. maddesinin 2. fıkrası, milletler arasında “*halkların hak eşitliği ve kendi kaderlerini tayin etme ilkesine saygı temelinde dostane ilişkilerin geliştirilmesini*” açık bir ilke olarak benimsemiştir. Öte yandan 1966 tarihli Medeni ve Siyasi Haklar ile Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara ilişkin Uluslararası Sözleşmelerin ortak birinci maddesi uyarınca, kendi kaderini tayin hakkı kapsamında tüm halkların siyasi ve ekonomik statülerini özgürce belirleyebilmeleri gerekmektedir. Bu normlar ışığında değerlendirildiğinde, Trump planının günlük hizmetlerin yönetimini Filistinli bir teknokrat komitesine devrederken siyasi iradeyi ve kendi kaderini tayin yetkisini Barış Kurulu adıyla kurulan yapıya aktarması, BM Şartı'na ve self-determinasyon ilkesine aykırılık teşkil etmektedir.

Söz konusu planın çeliştiği bir diğer temel uluslararası belge, 1960 tarihli ve 1514 (XV) sayılı BM Genel Kurul Kararı olan Sömürge Ülkelerine ve Halklarına Bağımsızlık Verilmesine Dair Bildiridir. Bu bildiri, halkların kendi siyasi, ekonomik ve sosyal statülerini özgürce belirleyebilmesi gerektiği ilkesini açıkça yinelemektedir (BMGK 1514 sayılı Karar, 1960, Madde 2). Bunun ötesinde bildiri, halkların siyasi, ekonomik, sosyal ya da eğitim alanlarında yetersiz görülmesinin bu hakkın kullanımını ertelemek için bir gerekçe olarak ileri sürülemeyeceğini de açıkça hükme bağlamıştır (BMGK 1514 sayılı Karar, 1960, Madde 3). Bu itibarla Trump planının, Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkına ilişkin önerdiği kademeli ve koşullu model, uluslararası normlarla açık bir çelişki içindedir. Nitekim BM Genel Kurulu'nun 1970 yılında kabul ettiği 2625 (XXV) sayılı kararı da tüm halkların kendi kaderini tayin hakkı bakımından eşit olduğunu ve bu hakkı hiçbir dış müdahale olmaksızın kullanabileceklerini teyit etmektedir (BM Genel Kurulu, 1970). Söz konusu belgeler kendi kaderini tayin hakkının tam, özgür ve herhangi bir dış müdahale olmaksızın kullanılması gerektiğini açıkça vurgulamaktadır. İşgal, askeri kontrol ve fiilen tek seçeneğin dayatıldığı koşullar altında ise ne gerçek bir siyasi rızadan ne de bu hakkın özgürce kullanımından söz etmek mümkündür.

BoP'nin kurulması ve Trump planının hayata geçirilmesi, söz konusu hakkın kullanımını kolaylaştırmaktan uzak olup aksine bu hakkı işlevsiz kılma tehlikesi taşımaktadır. Nitekim bazı analistler, karar alma süreçlerinden Filistinli siyasi aktörlerin dışlanması Filistin halkını kendi kaderini tayin hakkından fiilen yoksun bıraktığını ileri sürmektedir. Bu görüşe göre Filistinlilere sunulan *“en iyi seçenek, kendi kaderini tayin hakkı yerine yeniden inşa projelerini ve soykırım yerine ayrımcı bir uygulamayı”* kabul etmekten ibaret kalmaktadır (Sayıgh, 2026). Dolayısıyla BoP'nin oluşturulma sürecinde Filistinlilerin temsil edilmemesi, uluslararası hukukun güvence altına aldığı kendi kaderini tayin hakkıyla köklü bir çelişki oluşturmaktadır. Bu çelişki, BoP'nin kurumsal meşruiyetini temelden sarsmaktadır.

Yukarıda ele alınan hususlar çerçevesinde Trump planının öngördüğü Barış Kurulu'nun kurulması, Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkını uluslararası hukukun tanımladığı biçimiyle doğrudan ve koşulsuz bir hak olarak değil, dışsal aktörler tarafından belirlenen reform ve güvenlik kriterlerine bağlı kademeli bir süreç olarak yeniden çerçevelemektedir. Bu yeniden çerçeveleme, hakkın gerçek öznesi olan Filistin halkının iradesini ikincil konuma iterek dış güçlerin belirlediği kriterleri belirleyici kılmaktadır. Söz konusu durum, yukarıda incelenen uluslararası belgeler ve normlar ışığında, Trump planının Filistin halkının kendi kaderini tayin hakkıyla bağdaşmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak söz konusu planın ve ona bağlı Barış Kurulu'nun esasen Trump ve Netanyahu'nun ortak girişiminin bir ürünü olduğu değerlendirilmektedir. Nitekim Trump, Eylül 2025'te yukarıda işaret edildiği gibi Netanyahu ile bir araya geldiğinde Netanyahu'nun istediği çerçevede plana kapsamlı düzeltmeler yapmıştır. Ayrıca, Barış Kurulu'na siyasi düzeyde katılım sağlayan ve Geçici Uluslararası İstikrar Gücü (Temporary International Stabilization Force- ISF) bünyesinde askeri katkıda bulunan Endonezya, Mart 2026'da Filistinlilerin statüsüne ilişkin somut adımlar atılmaması hâlinde kuruldan çekileceğini resmen açıklamıştır (Reuters, 2026). Bütün bu gelişmeler ışığında, söz konusu plan ve mekanizmaların Filistin halkının temsil, rıza ve kendi kaderini tayin hakkını değil, yalnızca Trump ve Netanyahu yönetimlerinin siyasi önceliklerini ve çıkarlarını yansıttığı değerlendirilmektedir.

Yazar Hakkında:

Kamal Alağad lisans eğitimi 2013 yılında Gazze İslam niversitesi'nde Hukuk alanında tamamlamış, ardından Muğla niversitesi'nde Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler yüksek lisansı yapmıştır. Hlihazırda Ankara Sosyal Bilimler niversitesi'nde Uluslararası İlişkiler alanında doktora yapmakta ve Ortadoğu Vakfı'nda araştırmacı olarak yer almaktadır.

Kaynakça

Al Jazeera. (2025, 3 Ekim). وزیر الخارجية الباكستاني: خطة ترامب. <https://www.aljazeera.net/news/2025/10/3/وزير-الخارجية-الباكستاني-خطة-ترامب> (Erişim tarihi: 10 Mart 2026).

Al Jazeera. (2025, 30 Eylül). أكسيوس: نتنياهو أدخل تغييرات جوهرية على خطة ترامب. <https://www.aljazeera.net/news/2025/9/30/أكسيوس-تعدلات-جوهرية-أدخلها-نتنياهو> (Erişim tarihi: 1 Mart 2026).

Arafeh, N., & Turner, M. (2025, 24 Temmuz). Destruction, Disempowerment, and Dispossession: Disaster Capitalism and the Postwar Plans for Gaza. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/research/2025/07/destruction-disempowerment-and-dispossession-disaster-capitalism-and-the-postwar-plans-for-gaza> (Erişim tarihi: 17 Mart 2026).

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu. (1970, 24 Ekim). Resolution 2625 (XXV): Declaration on Principles of International Law concerning Friendly Relations and Co-operation among States. [https://docs.un.org/en/a/res/2625\(xxv\)](https://docs.un.org/en/a/res/2625(xxv)) (Erişim tarihi: 17 Mart 2026).

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi. (2025, 17 Kasım). Resolution 2803 (2025), S/RES/2803.. [https://docs.un.org/en/s/res/2803\(2025\)](https://docs.un.org/en/s/res/2803(2025)) (Erişim tarihi: 17 Mart 2026).

Crawford, J. (2006). The Creation of States in International Law (2nd ed.). Oxford University Press.

Deutsche Welle. (2025). فتح تنتقد غياب التمثيل الفلسطيني وحضور إسرائيل في اجتماع مجلس السلام. <https://www.dw.com/ar/live-76029973> (Erişim tarihi: 5 Mart 2026).

Reuters. (2026, 6 Mart). Indonesia says will withdraw from Board of Peace if it does not benefit Palestinians. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/indonesia-says-will-withdraw-board-peace-if-it-does-not-benefit-palestinians-2026-03-06/> (Erişim tarihi: 11 Mart 2026).

Sayigh, Y. (2026, Ocak). All or nothing in Gaza. Carnegie Endowment for International Peace. <https://carnegieendowment.org/middle-east/diwan/2026/01/all-or-nothing-in-gaza> (Erişim tarihi: 16 Mart 2026).

United Nations General Assembly. (1960, 14 Aralık). Resolution 1514 (XV): Declaration on the Granting of Independence to Colonial Countries and Peoples. [https://docs.un.org/en/a/res/1514\(xv\)](https://docs.un.org/en/a/res/1514(xv)) (Erişim tarihi: 11 Mart 2026).

United Nations. (1969, 23 Mayıs). Vienna Convention on the Law of Treaties. https://legal.un.org/ilc/texts/instruments/english/conventions/1_1_1969.pdf (Erişim tarihi: 5 Mart 2026).

Wafa. (2025, 25 Kasım). الرئيس في اليوم العالمي للتضامن مع شعبنا: قطاع غزة جزء لا يتجزأ من دولة فلسطين. <https://www.wafa.ps/Pages/Details/136562> (Erişim tarihi: 16 Mart 2026).